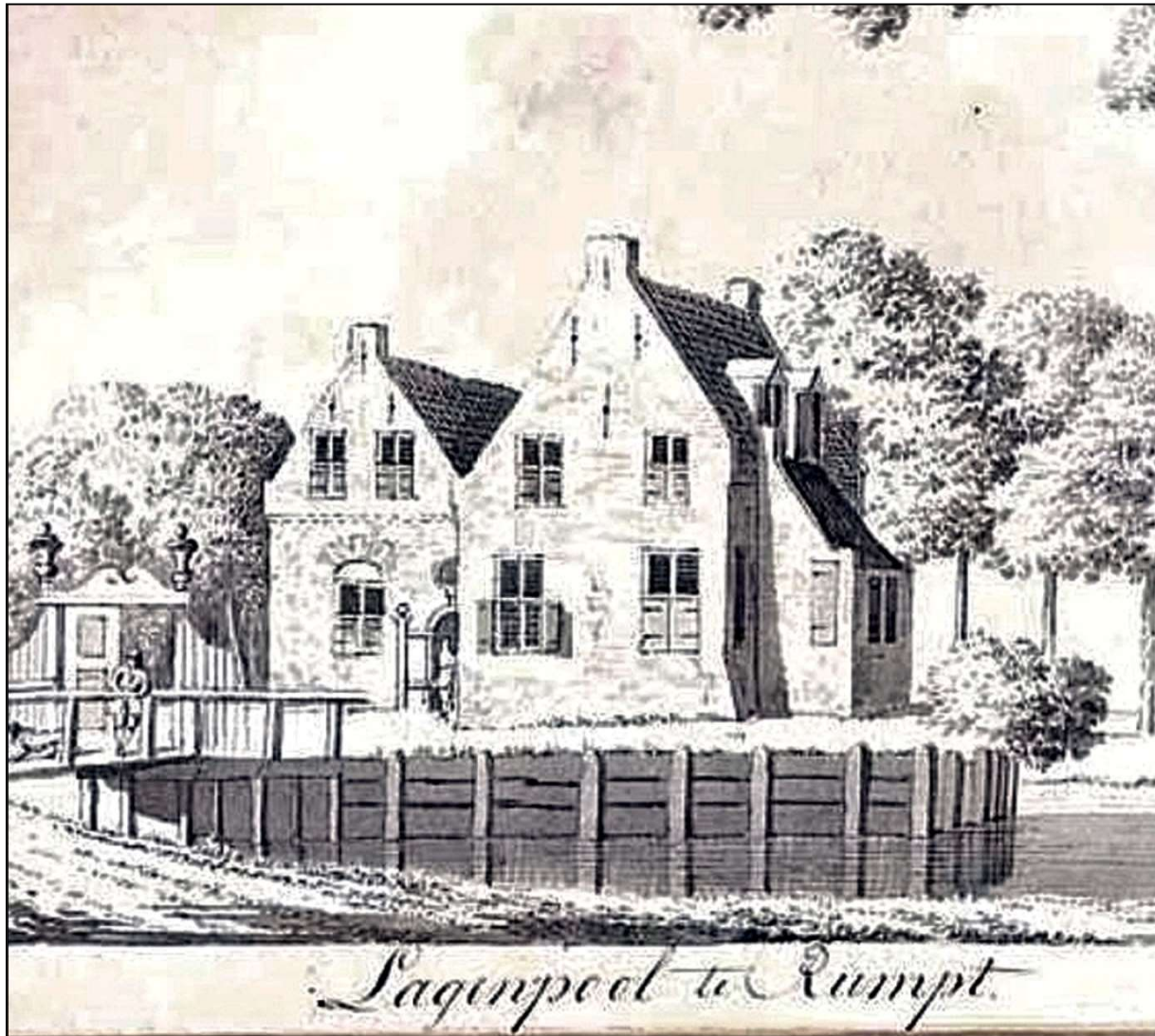

Rumpt Leegpoel te Rumpt

De Leegpoel

Onder Rumpt lag eertijds het huis de Leegpoel of Lagenpoel, in leen uitgegeven door de baron van Asperen. In de overdracht van 1728 werd de Leegpoel omschreven als een adellijk huis binnen een halve gracht met erf, voorplein, schuur, berg, boomgaard, moestuin en zomerhuisje. Het huis was gelegen aan de gemene straat in de heerlijkheid Rumpt.

Koper en nieuwe leenman was Eimert Kreine van Doeland, een Rumptse landbouwer.

Een markante rol heeft de Leegpoel nimmer gespeeld in de geschiedenis. Thans is er geen spoor meer van te vinden. De geslachten Hol, Van Erp, Van Els en Van Doeland, waaruit de bewoners geboren waren, zijn uitgestorven.

De geschiedenis van de Leegpoel voor 1728

Daar valt weinig over te zeggen. In de leenboeken van Asperen – over de jaren 1485 tot 1760 – staan de opvolgende beleningen van de Leegpoel opgetekend. Dat waren er ongeveer 9. Daaruit leren we het verleden van dit huis kennen. De oudst bekende leenman, in 1485, was Gijsbert Hol.

De rechtspositie van de Leegpoel in 1728

Aan het adellijk huis waren geen bijzondere rechten verbonden. Het bleef een zekere affectiewaarde behouden. Leenman Robbert van Erp was schepen van Deil omstreeks 1555 en Rutger van Els rond 1632. Diederik van Els was heer van Enspijk en ambtman van de Tieler- en Bommelerwaard. Hij werd in 1654 in de ridderschap opgenomen.

De benaming "adellijk" huis kan niet anders opgevat worden als een betuiging van hoffelijkheid aan de adellijke eigenaars.

Het voortbestaan van de Leegpoel na 1728

In 1728 werd het leen gesplitst. Het boerenbedrijf kwam aan Cornelis Cornelisse Versteeg, het herenhuis aan Eimert Kreine van Doeland, geboren in 1693. Aart van Doeland bewoonde omstreeks 1675 huis en hofstad 'de Hardecamp' met vrij uitgestrekt bezit onder Rumpst.

Sedert 1728 woonde Eimert op de Leegpoel en had zitting in de Schepenbank van Deil. Later werd hij ook schout van Rumpst, armmeester en ouderling. Hij overleed in 1763. In 1779 is Wouter van Doeland zijn vader opgevolgd op de Lagenpoel. Hij trad minder op de voorgrond en nam genoegen met het buurmeestersambt in het dagelijks gerecht van Rumpst. In 1808 overleed hij, 83 jaar oud. Zijn erfgenamen brachten de Leegpoel in publieke veiling. De opbrengst bedroeg f 4900. Het verkochte goed kwam aan Jacobus van Diejen, Johannes Hekman en Cornelis Schroot. Wat er daarna van het huis geworden is bleef onbekend. Het is waarschijnlijk gesloopt, want het komt in de dijkcedullen van 1820 en 1833 niet meer voor.

Geschiedenis van het Adellijk Huis de Leegpoel te Rumpst

Door Jhr. Mr. W. A. Beelaerts van Blokland

Blijkens het oudste Asperensche leenregister, sedert 1806 berustende in het Algemeen Rijksarchief, werd 9 Januari 1485 Willem Holl bij overdracht zijns vader Gijsbert Holl, behoudens den lijftocht van deze Willems moeder Jutte, door den heer van Asperen beleent met: "Een huys ende hofstadt, soe groot ende cleyn als gelegen is in den kerspelen van Romd tusschen erve der papelyker provende boven ende die ghemeyn straet voert om naist gelegen" Meer dan veertig jaren bekwam Willem Holl van zijnen leenheer verlof dit onverstefelijk erfleen, te verheergewaden met één pond goed geld, naar believen te mogen splitsen en deelen, krachtens welk verlof zekere Claes Florisz., echtgenoot van Willems dochter, 10 October 1529 met de helft dezer hofstad werd beleent, behoudens den lijftocht zijner schoonmoeders.

Willem Holl zal in 1535 of den aanvang van 1536 zijn overleden, daar zijn zoon Peter Holl zich den 12de Juni van laatstgenoemd jaar met de hofstede te Rumpst - blijkbaar in haar geheel - liet beleenen. Ook Willems dochter Jutken, de vrouw van Claes Florisz., stierf omstreeks dezen tijd, want 25 April 1536 werden hare zonen Floris en Willem met de halve hofstad beleent onder hulderschap hunnen vader.

Door Peter Holl en Claes Florisz. gezaamlijk, zoo voor zich als voor Claes genoemde onmondige zonen, werd de hofstad vervolgens verkocht aan Robert van Erp, die 25 October 1538 den leened aflegde en tenzelden dage aan dit leen, thans omschreven als:

"een erffve ende hofstadt, gelegen tot Romdt, daer boven naest gelegen is de pastorye ende voirt rondt om die gemeen heerstraet" zijne vrouw, jonkvrouw Josina van Boxmeer 1), tochtte.

Robert van Erp moet schepen van Deil zijn geweest tusschen 1546 en 1555 en staat op de eerste Riddercedel van het kwarter van Nymegen als te Rumpt thuis behoorend.

Het tweede Asperensche leenregister noemt Josina 22 Maart 1561 weduwe van Robbert van Erp en doet zien, dat met het hier besproken goed Rutger van Erp werd beleend 16 maart 1564. Vervolgens is er door het ontbreken van enkele leenregistres een lacune in de beleeningen tot 1728, maar deze kan zonder veel bezwaar worden aangevuld. Rutger van Erp, die op de Riddercedel van het kwartier van Nymegen van 1578 als woonachtig te Rumpt voorkomt, was gehuwd met Agnes van Brienen, vermeld 1570-1617 2), bij wie hij o.a. eenen zoon Robbert had. Deze trad op als hulder voor zijne moeder in 1593, was schepen van Deil in 1602 en verscheen in de Ridderschap van Nymegen 1605-1613. Blijkbaar is Robbert van Erp kort daarop kinderloos overleden en kwam het goed te Rumpt aan zijn zuster Josina van Erp, in eerste huwelijk getrouwd met Dirk van Els en omtrent Matini 1618 hertrouwd met Gerard van Buchell, heer van Dottedorff, in de Ridderschap van Nymegen 1617-1635. Met hare tweede huwelijk had zij eenen zoon Rutger van Els, die onmondig was in 1617, van 1632 tot 1646 in de Ridderschap van Nymegen verscheen en als wiens "leenvolgerse, olste ende naeste opte straete" ten jare 1650 in het Geldersche leenregister te boek staat zijne zuster Margretha van Els.

Op de eene of andere wijze moet het huis de Leegpoel zijn aangekomen aan den vollen neef van laatstgenoemden Diederik van Els, geadmitteerd in de Ridderschap van Nymegen 26 Mei 1654, die door zijne eerste vrouw Ermgard van Lynden heer van Boelenham en door zijne tweede vrouw Elisabeth Pieck heer van Enspyk was. Hij overleed 17 Maart 1703 en werd begraven te Rumpt, waar ook zijne tweede echtgenoot, 23 Juli 1702 te 's Gravenhage gestorven, eene laatste rustplaats had gevonden.

Eerst 18 Augustus 1728 liet Diederiks tweede zoon uit zijn eerste huwelijk, Edmond Baron van Els, heer van Boelenham en Leegenpoel, kolonel en generaal-luitenant ten dienste dezer landen, zich als leenvolger zijns vaders met het Asperensch leen beleenen, hetwelk in die acte wordt omschreven als: "seker adelijk huis, hofstad en erve met den aankleeve van dien, genaamd de Leegpoel, gelegen in de heerlijkheid Rumpt, waarboven de pastorie aldaar en voorts rondom de gemeene heerstraat naast gelegen sijn." Het laatste uur was toen echter reeds voor dit goed geslagen, want blijkens twee leenacten van dienzelfden dag was het middelerwijl in twee perceelen aan Rumptse landbouwers verkocht. De ééne, Eimert Kreine van Doeland geheeten, werd bij opdracht van wege Edmond beleend met "seker adelijk huis, hovstad en erve, genaamd de Leegpoel, gelegen in sijne grave, met het voorplein, schuur en berg, boomgaard achter het selve en de helvd van der moeshov en somerthuisie beseiden naast de wooning, midden in het middelpad doorgedeeld, sich uitstreckende te oosten, weste en noorde aan de gemeene straat in de heerlijkheid Rumpt" ; en de andere, Cornelis Cornelisse Versteeg genaamd, met: "sekere boerewooning met de schuur en erve en de helvd van de moeshov aan de seide van de pastorie, in het middenpad midden door te deelen, met twe voeten distantie op het voorplein van het huis de Leegpoel tot afwatering van het dak, behoord hebbende aan het adeleike huis en hofstad de Leegpoel, gelegen in de heerlijkheid Rumpt, sijnde het bovengemelde nu daarvan afgescheiden."

1) Vlg. De Ridderschap van het Kwartier van Nymegen, uitgegeven door Mr. P. A. N. S. van Meurs, blz. 119, waar zij verkeerdelijk Johanna heet. Als hare moeder wordt daar opgegeven Cornelia de Maete, hetgeen Cornelia van Malsen zal moeten zijn. (Zie: de voormalige heerschappij Malsen en het geslacht van Malsen, door Ds. J. Anspach.)

2) Zie Geldersch leenregister, Veluwe, blz. 49.

Overgenomen uit Bijdrage en Mededelingen Gelre (BMG XVIII 1915)

Acquoy 2022 A. F. Verstegen

Jhr. Beelaerts van Blokland schrijft o.a.:

Op de eene of andere wijze moet het huis de Leegpoel zijn aangekomen aan den vollen neef van laatstgenoemden Diederik van Els, geadmitteerd in de Ridderschap van Nymegen 26 Mei 1654, die door zijne eerste vrouw Ermgard van Lynden heer van Boelenham en door zijne tweede vrouw Elisabeth Pieck **heer** van Enspyk was.

Dit moet zijn:

Op de eene of andere wijze moet het huis de Leegpoel zijn aangekomen aan den vollen neef van laatstgenoemden Diederik van Els, geadmitteerd in de Ridderschap van Nymegen 26 Mei 1654, die door zijne eerste vrouw Ermgard van Lynden vrouwe van Boelenham en door zijne tweede vrouw Elisabeth Pieck **vrouwe** van Enspyk was.
